

Briuselis, 2026 m. birželio 26 d.
(OR. en)

11234/26

FIN 984

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. birželio 26 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 344 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI dėl tolesnių veiksmų, susijusių su 2024 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimu

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 344 final.

Priedama: COM(2026) 344 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 06 25
COM(2026) 344 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl tolesnių veiksmų, susijusių su 2024 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimu

Ataskaita dėl tolesnių veiksmų, susijusių su prašymais, pateiktais
Europos Parlamento rezoliucijose dėl 2024 finansinių metų biudžeto
įvykdymo patvirtinimo ir Tarybos rekomendacijoje dėl 2024 finansinių
metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo

Turinys

1.	Įvadas	1
2.	Biudžeto tikslų įgyvendinimas	1
3.	ES finansinių interesų apsauga.....	3
4.	Skaidrumas	11
5.	Skolos tvarumas.....	13
6.	Ateities perspektyvos.....	14

1. Įvadas

2026 m. balandžio 29 d. Europos Parlamentas, atsižvelgdamas į Tarybos rekomendaciją, patvirtino Komisijai, kad ji įvykdė 2024 m. ES biudžetą.

Šioje ataskaitoje apibendrinami pagrindiniai veiksmai, kurių Komisija ėmėsi reaguodama į pagrindinius prašymus, kuriuos pateikia: i) Europos Parlamentas savo rezoliucijoje dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo¹ ir ii) Taryba savo rekomendacijoje dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo². Komisija atsakymus į konkrečius prašymus pateiks vėliau šiais metais.

2. Biudžeto tikslų įgyvendinimas

2024 m. ES biudžetas buvo labai svarbus padedant ES įgyvendinti politikos prioritetus. Kaip nurodyta *2024 finansinių metų metinėje ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje*³, ES biudžetas padėjo stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, remti ūkininkus ir didinti žemės ūkio našumą. Juo buvo remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka, ES išorės sienų ir gynybos pajėgumų stiprinimas, padedama mažinti migracijos spaudimą, teikiama tvirta parama Ukrainai ir padedama ES reaguoti į humanitarinę krizę Artimuosiuose Rytuose.

ES biudžetas buvo labai svarbus didinant ES konkurencingumą, ekonominį saugumą (pvz., investuojant į švarias technologijas, žmogiškąjį kapitalą ir tarpvalstybinę infrastruktūrą, kad būtų stiprinama regioninė plėtra ir bendroji rinka) ir remiant ES strateginę partnerystę visame pasaulyje.

a. Biudžeto vykdymas

Parlamentas yra susirūpinęs dėl ES biudžeto pagal dabartinę daugiametę finansinę programą (DFP) ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP) įvykdymo lygio. Jis pažymi, kad vėluojant įvykdyti biudžetą didėja įsipareigojimų panaikinimo rizika ir spaudimas programavimo laikotarpio pabaigoje.

Komisija pabrėžia, kad iš ES biudžeto numatytos skirti, bet dar neišmokėtos sumos, t. y. neįvykdyti įsipareigojimai, 2024 m. pabaigoje buvo 35 mlrd. EUR mažesnės nei

¹ 2026 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento sprendimas dėl 2024 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnis – Komisija, vykdomosios įstaigos ir devintasis, dešimtas ir vienuoliktasis Europos plėtros fondai – 2025/2145(DEC).

² Tarybos rekomendacija dėl patvirtinimo, kad Komisija įvykdė 2024 finansinių metų Europos Sąjungos bendrąjį biudžetą (dok. 5749/26).

³ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams „2024 finansinių metų metinė ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita“, COM(2025) 824, 2025 6 17.

2023 m. pabaigoje. Beveik pusė 2024 m. pabaigoje neįvykdytų įsipareigojimų (išskyrus neįvykdytus įsipareigojimus pagal priemonę „NextGenerationEU“) yra susiję su sanglaudos politika, taigi ir su tuo, kaip valstybės narės panaudoja lėšas, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas. Projektų atrankos vietoje lygis padidėjo nuo maždaug 12 proc. 2023 m. pabaigoje iki maždaug 37 proc. (2024 m.) ir maždaug 65 proc. (2025 m.) 2021–2027 m. sanglaudos politikos programoms skirtų finansinių paketų, todėl finansinis įgyvendinimas gerokai paspartėjo – daugelis valstybių narių pateikė mokėjimo paraiškas, kurios gerokai viršijo „N + 3“ įsipareigojimų panaikinimo tikslą. Dėl šios teigiamos tendencijos projektų atranka ir mokėjimai pradėjo artėti prie 2014–2020 m. lygio. Siekdama užtikrinti sklandų įgyvendinimą Komisija padeda valstybėms narėms stiprinti administracinius gebėjimus ir šalinti kliūtis investicijoms.

Komisija toliau atidžiai stebės, kaip įgyvendinamos ES programos ir priemonės. Ji kasmet skelbia informaciją apie biudžeto vykdymo prognozę ir pažangos ataskaitą dėl neįvykdytų įsipareigojimų.

Kalbant apie neįvykdytus įsipareigojimus pagal priemonę „NextGenerationEU“, daugelis valstybių narių peržiūrėjo savo nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, perskirstė išteklius išbaigtiems projektams, pakoregavo tarpines ir siektinas reikšmes ir pašalino įgyvendinimo kliūtis, kartu išlaikydamos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų užmojus. Tomis peržiūromis buvo siekiama atsižvelgti į kintančias aplinkybes ir pagerinti įgyvendinimo galimybes, daugiausia dėmesio skiriant tam, kad mokėjimai pagal EGADP būtų atlikti laiku iki 2026 m. pabaigos. 2026 m. balandžio 30 d. Komisija priėmė [valstybėms narėms skirtas gaires](#) dėl veiklos aspektų, susijusių su galutiniu EGADP etapu ir užbaigimu, kad būtų užtikrintas sėkmingas šios priemonės užbaigimas.

Tam tikru mastu valstybės narės galbūt teikė pirmenybę savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimui ir peržiūrai, o tai galėjo lemti vėlavimus įgyvendinant sanglaudos politikos programas. Be to, pagal EGADP remiamos priemonės padeda paspartinti DFP lėšų panaudojimą, pvz., tikimasi, kad EGADP reformos, kuriomis siekiama paspartinti leidimų išdavimo procedūras, turės teigiamą šalutinį poveikį kitų ES fondų investicinių priemonių įgyvendinimui.

b. Atsižvelgimas į naujus prioritetus: gynybą ir Ukrainą

Komisija palankiai vertina Parlamento nuomonę, kad „dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis gynyba ir parama Ukrainai turi būti laikomos biudžeto prioritetu ir kad šiam tikslui pasiekti turėtų būti skirta pakankamai išteklių“⁴.

⁴ Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 17 dalį.

Komisija yra įsipareigojusi stiprinti ES gynybos pajėgumus. Ji pasiūlė keletą iniciatyvų, kuriomis siekiama didinti gynybos parengtį ir investicijas, įskaitant i) iki 150 mlrd. EUR valstybėms narėms skirtų paskolų, užtikrintų ES biudžetu pagal Europos saugumo veiksmų (SAFE) priemonę, ii) Baltąją knygą dėl Europos gynybos parengties 2030 m., iii) planą „ReArm Europe“ ir iv) gynybos parengties bendrojo rinkinio supaprastinimą.

Nuo Rusijos invazijos į Ukrainą iki 2024 m. pabaigos dėl tvirto ES įsipareigojimo Ukrainai buvo sutelkta 130,2 mlrd. EUR finansinė, ekonominė, humanitarinė, karinė ir diplomatinė parama. 2024 m. vasario mėn. sukurta Ukrainos priemonė Ukrainos atsigavimui, atstatymui ir modernizavimui remti. Siekiant patenkinti Ukrainos 2026–2027 m. finansavimo poreikius [2026 m. vasario mėn. buvo patvirtinta](#) paramos Ukrainai paskola, pagal kurią 2026–2027 m. suteikiama iki 90 mlrd. EUR ir kuri finansuojama ES skolinantis kapitalo rinkose.

c. ES finansavimo poveikis klimatui ir biologinei įvairovei

Komisija atkreipia dėmesį į Europos Audito Rūmų pastabas dėl Komisijos metodikos, skirtos Sąjungos išlaidų poveikiui klimatui įvertinti, trūkumų⁵ ir Parlamento pareiškimą, „kad dabartinės klimato ir biologinės įvairovės išlaidų stebėjimo metodikos neviseškai atspindi visą Sąjungos veiklos <...> poveikį“⁶.

Komisija siekia įvertinti ES biudžeto įnašus ir rezultatus, susijusius su klimato politikos veiksmais ir biologine įvairove, pagal dabartinę veiklos rezultatų peržiūros sistemą. Kalbant apie EGADP, bendrą žemės ūkio politiką ir sanglaudos politiką, ji privalo taikyti metodiką ir konkrečius koeficientus, nustatytus atitinkamuose pagrindiniuose aktuose, kuriais nustatomos šios programos. 2028–2034 m. DFP Komisija pasiūlė supaprastintą ES išlaidų ir rezultatų, susijusių su klimato ir aplinkos tikslais, stebėsenos sistemą.

3. ES finansinių interesų apsauga

Komisija, bendradarbiaudama su nacionalinėmis institucijomis ir kitais įgyvendinančiaisiais partneriais, itin didelę svarbą teikia stebėsenai, kaip naudojamos ES lėšos.

a. Išlaidos, atitinkančios ES vertybes, įskaitant teisinės valstybės principą

⁵ Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 13 dalį.

⁶ Ten pat.

Teisinės valstybės principas

Parlamentas ragina Komisiją visapusiškai ir nuosekliai naudotis turimomis priemonėmis, kad būtų sustabdytas arba apsaugotas ES finansavimas tais atvejais, kai teisinės valstybės principo taikymo trūkumai turi įtakos patikimam finansų valdymui atitinkamose valstybėse narėse, visų pirma Vengrijoje ir Slovakijoje.

Pagal Sąlygų reglamentą Komisija aktyviai stebi padėtį visose valstybėse narėse, kad kuo anksčiau nustatytų teisinės valstybės principų pažeidimus, patenkančius į šio reglamento taikymo sritį. Komisija visapusiškai naudojasi visomis turimomis sektorinėmis ir bendrosiomis teisinėmis priemonėmis, kad pašalintų teisinės valstybės principų pažeidimus valstybėse narėse, kurie turi pakankamai tiesioginę įtaką patikimam ES biudžeto finansų valdymui ar ES finansinių interesų apsaugai arba šiam valdymui ar apsaugai kelia didelę riziką.

Vengrijai nuo 2022 m. pagal Sąlygų reglamentą taikomos priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti ES biudžetą, be kita ko: i) 55 proc. biudžetinių įsipareigojimų pagal tris sanglaudos politikos programas sustabdymas ir ii) draudimas prisiimti naujus teisinius įsipareigojimus dėl ES finansavimo taikant tiesioginį ir netiesioginį valdymą su viešojo intereso patikos fondais ir jų valdomais subjektais.

Be Sąlygų reglamento, Komisija gali naudotis ir kitomis svarbiomis ES biudžeto apsaugos priemonėmis, visų pirma: i) horizontaliąja reikiama sąlyga dėl ES pagrindinių teisių chartijos pagal Bendrųjų nuostatų reglamentą ir ii) ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, susijusiomis su teisinės valstybės iššūkiais.

Kitoje DFP būtina ir toliau laikytis teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių – Sąlygų reglamentas ir toliau bus taikomas visiems fondams. Pagal Komisijos pasiūlytus nacionalinius ir regioninius partnerystės planus galima teikti finansinę paramą priemonėms, kuriomis stiprinamas teisinės valstybės principas ir pagrindinės teisės, kartu taikant horizontaliąsias sąlygas siekiant užtikrinti, kad ES biudžetas būtų apsaugotas nuo teisinės valstybės principų pažeidimų ir Chartijos pažeidimų. Jei pažeidimas nepašalinamas po metų, susijusios lėšos gali būti perskirstytos programoms, kurioms taikomas tiesioginis arba netiesioginis valdymas, visų pirma toms, kuriomis remiama demokratija, pilietinė visuomenė arba kova su korupcija, – tai atliekama vykdant metinę biudžeto procedūrą ir gavus Parlamento ir Tarybos pritarimą. Be to, kad gautų ES finansavimą, valstybės narės turi sukurti mechanizmus, kuriais būtų užtikrinti nuolatiniai mokėjimai paramos gavėjams, net jei ES finansavimas yra sustabdytas. Šios apsaugos priemonės yra viena esminių jų valdymo ir kontrolės sistemų dalių.

ES vertybės

Komisija atkreipia dėmesį į Parlamento raginimą atlikti rizika grindžiamą gavėjų atitikties ES vertybėms tikrinimą, kad būtų galima nustatyti galimus pažeidimus⁷. Pagal Finansinį reglamentą Komisija stebi visus savo sutarčių valdymo etapus siekdama užtikrinti, kad su ES vertybėmis nesuderinamos organizacijos ir projektai negautų paramos. Visi ES finansavimo gavėjai, naudodami Sąjungos biudžeto išteklius, turi sutartimi įsipareigoti laikytis vertybių, kuriomis grindžiama ES, ir užtikrinti, kad jų būtų laikomasi. Jei šios pareigos nesilaikoma, gali būti skiriama mažiau lėšų, sustabdytas arba nutrauktas dotacijos susitarimas ir (arba) taikomos administracinės priemonės (pvz., draudimas dalyvauti procedūroje arba finansinės nuobaudos) pagal ankstyvojo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistemą (EDES). Galiausiai *ex post* mechanizmais pagal Finansinį reglamentą užtikrinamas tinkamas ES lėšų naudojimas tais atvejais, kai atliekant kontrolę arba auditą nustatomas įsipareigojimų pažeidimas.

EDES taikoma asmenims ir subjektams, įskaitant ekonominės veiklos vykdytojus ir organizacijas, teikiantiems paraiškas arba gaunantiems lėšas pagal tiesioginį ir netiesioginį valdymą. EDES pašalinimo pagrindai suteikia plačių galimybių kovoti su profesiniais ar etiniais nusižengimais, įskaitant neapykantos kurstymą, diskriminaciją ir kitus šiurkščius ES vertybių pažeidimus. EDES duomenų bazės patikras vertinimo proceso etapu atlieka visi leidimus suteikiantys pareigūnai. Siekdama toliau stiprinti priežiūrą Komisija išnagrinės galimybę į rizikos priemonę „Arachne+“ įtraukti ES vertybių laikymosi rodiklius, jeigu tam bus techninių ir teisinių galimybių.

Interesų konfliktai

Parlamentas ragina Komisiją užtikrinti, kad Sąjungos lėšos nebūtų tiesiogiai ar netiesiogiai išmokamos paramos gavėjams, įskaitant tuos, kurie susiję su Europos Vadovų Tarybos nariais, kai yra nustatytas interesų konfliktas, kuris nėra akivaizdžiai ir patikrinamai išspręstas⁸, ir pabrėžia, kad valstybės narės turėtų užtikrinti skaidrumą kaip apsaugos nuo interesų konfliktų priemonę.

Komisija pabrėžia, kad visos valstybės narės turi laikytis ES sutarčių ir jomis grindžiamų teisės aktų nuostatų, įskaitant nuostatas dėl tinkamo interesų konfliktų valdymo visais lygmenimis, visų pirma Finansinio reglamento 61 straipsnio.

b. ES biudžeto apsauga nuo sukčiautojų

Pajamos

⁷ Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 161 dalies xxii punktą.

⁸ Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 21 dalies v punktą.

2024 m. metinėje ataskaitoje Audito Rūmai pateikė palankią nuomonę dėl ES biudžeto pajamų ir dar kartą patvirtino Komisijos atliekamo pajamų surinkimo stabilumą ir tikslumą.

Parlamentas palankiai vertina Europos prokuratūros ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) pastangas kovoti su organizuotu naudojimuši Sąjungos muitinio tikrinimo trūkumais⁹ ir atkreipia dėmesį į tai, kad dėl problemų, susijusių su neteisingu muitų deklaravimu arba jų visiškai nedeklaravimu (muitų nepriemoka), importo muitų surenkama per mažai – su šia problema ES ir jos valstybės narės susiduria jau daugelį metų¹⁰.

Komisija palankiai vertina 2026 m. kovo 26 d. Parlamento ir Tarybos susitarimą dėl ES muitų sąjungos reformos. Tai yra atsakas į spaudimą, su kuriuo dabar tenka dorotis ES muitinėms, be kita ko, dėl išaugusios prekybos, ypač elektroninės prekybos, apimties, gausėjančių ES standartų (ar prekės juos atitinka, tikrinama pasienyje) ir besikeičiančių geopolitinių realijų bei krizių. Įsteigus ES muitinę ir ES muitinės duomenų platformą, ši reforma prisidės prie geresnio, duomenimis grindžiamo muitų politikos koordinavimo, visų pirma taikant patobulintą ES koordinuojamo rizikos valdymo sistemą.

⁹ Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 55 dalį.

¹⁰ Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 51 dalį.

Kovos su sukčiavimu struktūra

Parlamentas išreiškė susirūpinimą dėl nepakankamo ES ir nacionalinių kovos su sukčiavimu įstaigų tarpusavio koordinavimo ir keitimosi informacija. 2025 m. liepos 16 d. Komisija paskelbė [Baltąją knygą dėl kovos su sukčiavimu struktūros peržiūros](#), kurioje nurodoma, kad reikia stiprinti ES finansinių interesų apsaugą. Joje pabrėžiamas itin svarbus visų kovos su sukčiavimu struktūros subjektų vaidmuo ir nuolatinis įsitraukimas, taip pat ją papildomas Komisijos pasiūlymas dėl kitos DFP. Vienas iš pagrindinių tikslų yra stiprinti svarbiausių kovos su sukčiavimu struktūros subjektų – Europos prokuratūros, OLAF, Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europol), Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūros (Eurojusto) ir Kovos su pinigų plovimu institucijos – bendradarbiavimą. Baltojoje knygoje taip pat nagrinėjama, kaip sukurti labiau integruotą sistemą ir optimizuoti išteklių naudojimą panaudojant naujas technologijas, dalijantis duomenimis ir atsižvelgiant į subjektų funkcijų papildomumą.

Kovos su sukčiavimu struktūros peržiūra atliekama atsižvelgiant į platesnį Europol ir Eurojusto reglamentų peržiūros kontekstą ir šiuo metu atliekamus OLAF ir Europos prokuratūros teisės aktų bei Direktyvos dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis¹¹ (toliau – FIA direktyvos) vertinimus. Komisija pateiks rezultatus komunikate, kurį numatoma paskelbti 2026 m. pabaigoje ir prie kurio gali būti pridėti pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

Kitas vienas iš pagrindinių peržiūros tikslų – pagerinti lėšų susigrąžinimą. Vykdydama metinę OLAF stebėseną Komisija toliau imasi griežtesnių veiksmų, susijusių su OLAF finansinių rekomendacijų (iki jų galutinių rezultatų) ir finansinį poveikį turinčių Europos prokuratūros pranešimų įgyvendinimu. Komisija svarsto galimybę toliau tobulinti metinę ataskaitą dėl ES finansinių interesų apsaugos ir kovos su sukčiavimu (FIA ataskaitą) į ją įtraukdama papildomos informacijos ir duomenų apie susigrąžintas sumas.

Europos prokuratūros ir OLAF biudžeto didinimas

Komisija atkreipia dėmesį į pakartotinius Parlamento raginimus didinti Europos prokuratūros ir OLAF pajėgumus ir stiprinti jų tarpusavio bendradarbiavimą.

2017 m. įsteigta Europos prokuratūra turėjo įtakos OLAF darbuotojų skaičiui dėl šių dviejų tarnybų sinergijos ir veiklos optimizavimo. Kaip nurodyta pradinėje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje, 2023 m. Europos prokuratūra turėjo dirbti turėdama pastovų darbuotojų skaičių – 115 etato ekvivalentų. Tačiau nuo

¹¹ Direktyva (ES) 2017/1371.

įsteigimo kiekvienais metais ji gaudavo didesnius įnašus ir jai būdavo paskiriama daugiau darbuotojų, nei iš pradžių planuota. Tinkamai pagrįstais atvejais buvo skirta papildomų išteklių tvirtinant metinius biudžetus, o ypatingiems poreikiams – einamaisiais metais taikant taisomuosius biudžetus. 2024–2026 m. Europos prokuratūra gavo daugiau lėšų, atsižvelgiant į Lenkijos ir Švedijos dalyvavimą, padidėjusias darbo užmokesčio ir būsto išlaidas, jos nepriklausomą IT architektūrą ir papildomus Europos deleguotuosius prokurorus bei deleguotuosius nacionalinius ekspertus.

Atsižvelgiant į OLAF patirtį atliekant administracinius tyrimus ir siekiant išvengti administracinių ir nusikalstamų veikų tyrimų dubliavimo, į Europos prokuratūrą buvo perkelta iki 45 etatų ir kreditų išorės darbuotojams. 2019–2027 m. laikotarpiu, įvertinus tiek darbuotojų perkėlimą į Europos prokuratūrą, tiek padidintą finansavimą OLAF pagal Komisijos paskirstymo procedūras, OLAF darbuotojų (etatų ir išorės darbuotojų) skaičius sumažės 38 darbuotojais.

OLAF intensyviai bendradarbiauja su Europos prokuratūra pagal atitinkamus jos reglamentus ir darbo tvarkos susitarimus – pagal juos OLAF praneša apie visus įtarimus dėl nusikaltimų, kurie gali patekti į Europos prokuratūros kompetencijos sritį, o taikant kryžminės patikros mechanizmą išvengiama tyrimų dubliavimo. OLAF taip pat gali padėti Europos prokuratūrai atlikti tyrimus atlikdama papildomus administracinius tyrimus ir teikti Europos prokuratūrai pagalbą, kai jos prireikia.

Atsižvelgdama į Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 26/2025 pateiktą rekomendaciją ir remdamasi kovos su sukčiavimu struktūros peržiūra Komisija įvertins tvarką, kurios reikia bendrai įtarimų dėl sukčiavimo saugyklai sukurti ir valdyti, kad OLAF ir Europos prokuratūra galėtų geriau keistis informacija.

c. Klaidų lygis ir kontrolės sistemos

Prevencinės ir taisomosios priemonės

Komisija įgyvendina daugiameses kontrolės strategijas, kad apsaugotų ES lėšas, kai vykdydama kontrolę nustato klaidų ar trūkumų, todėl iki programos užbaigimo imamasi prevencinių priemonių (t. y. pataisų, nutraukimo ar sustabdymo prieš Komisijai atliekant mokėjimus) ir taisomųjų priemonių (t. y. pataisų jau įvykdžius mokėjimus). Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybės narės vykdo kontrolę, kad nustatytų ir susigražintų nepagrįstai išmokėtas sumas. Nustačius nacionalinių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų gali būti atliekamos finansinės pataisos. 2024 m. Komisijos ir valstybių narių pastangos pasidalijamojo valdymo srityje padėjo susigražinti 2,66 mlrd. EUR (1,18 mlrd. EUR – prevencinėmis priemonėmis, 1,48 mlrd. EUR – taisomosiomis priemonėmis), visų pirma sanglaudos ir žemės ūkio politikos srityse.

Veiksmai klaidų lygiui mažinti

Parlamentas ir Taryba palankiai vertina tai, kad sumažėjo bendras klaidų lygis, tačiau mano, kad jis vis dar yra per didelis, ypač sanglaudos politikos srityje. Komisija atkreipia dėmesį į visas Audito Rūmų nurodytas klaidas ir tinkamai imasi tolesnių veiksmų visais atvejais, kai ji tam turi teisinį pagrindą, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir įgyvendinančiaisiais partneriais, prireikus prašydama atlikti finansines pataisas ir imtis būtinų taisomųjų veiksmų, kad būtų toliau tobulinamos valdymo ir kontrolės sistemos.

Sanglaudos politika

Komisija palankiai vertina tai, kad, palyginti su 2023 ir 2022 m., sumažėjo Audito Rūmų nustatytas sanglaudos politikos išlaidų klaidų lygis, ir pažymi, kad Komisijos (kaip nurodyta jos metinėse veiklos ataskaitose) ir Audito Rūmų atlikto klaidų lygio vertinimo skirtumas dar labiau sumažėjo.

Siekdama skatinti bendrą metodikų supratimą Komisija sustiprino dialogą su Audito Rūmais rengdama specialius praktinius seminarus. 2025 m. juose daugiausia dėmesio skirta viešųjų pirkimų pažeidimų sanglaudos politikos išlaidų srityje kiekybiniam vertinimui pagal Komisijos kiekybinio vertinimo lentelę (ją Audito Rūmai naudos nuo 2025 m. patikinimo pareiškimo audito).

Visus 2025 m. Komisija atidžiai stebėjo, kaip įgyvendinamas veiksmų planas, dėl kurio 2024 m. susitarta su audito institucijomis ir kuriuo siekiama stiprinti jų aptikimo pajėgumus: pažanga padaryta keliuose srityse, be kita ko, analizuojant pagrindines klaidų priežastis, dalijantis rezultatais su programų valdančiomis institucijomis, atnaujinant ir tobulinant audito kontrolinius sąrašus, kad būtų užtikrintas jų išsamumas ir nuoseklumas, ir geriau naudojantis įvairiomis duomenų bazėmis audito darbui remti.

Be to, pripažindama, kad klaidų rizika gali padidėti dėl įgyvendinimo tvarkos sudėtingumo, Komisija aktyviai skatina taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą ir schemas, apimančias su išlaidomis nesusijusį finansavimą.

Bendra žemės ūkio politika (BŽŪP)

Komisija, veiksmingai naudodama turimą informaciją, padarė didelę pažangą supaprastindama taisykles ir užkirsdama kelią klaidoms. Pagal 2023–2027 m. BŽŪP įgyvendinimo modelį valstybės narės gali pritaikyti intervencines priemones pagal savo poreikius. Pavyzdžiui, Komisija padeda valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti ekologines sistemas ir skatina taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą.

Naujų technologijų (pvz., plotų stebėjimo sistemos, programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ duomenų ir dirbtinio intelekto) naudojimas padeda užkirsti kelią BŽŪP klaidoms ir jas aptikti. Komisija toliau padeda valstybėms narėms šalinti klaidas ir užkirsti joms kelią teikdama gaires, skatindama gebėjimų stiprinimą, keisdamasi geriausia praktika ir stebėdama integruotos administravimo ir kontrolės sistemos kokybę.

Ekonominės gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP)

Įdiegta patikima EGADP kontrolės ir audito sistema. Į ją įtraukta atnaujinta audito metodika, skirta i) ES finansiniams interesams apsaugoti, ii) valstybių narių valstybės pagalbos ir viešųjų pirkimų vidaus kontrolės sistemų kontrolei stiprinti ir iii) bendradarbiavimui Komisijoje stiprinti.

Peržiūrint nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus atsižvelgta į ankstesnę įgyvendinimo patirtį ir Audito Rūmų, Parlamento ir Tarybos rekomendacijas, siekiant sumažinti Audito Rūmų ir Komisijos ES teisės aktų aiškinimo skirtumus. Komisija pasiūlė iš Tarybos įgyvendinimo sprendimų išbraukti bet kokias dviprasmiškas ar nereikalingas formuluotes, kad juose būtų nustatyti tik esminiai reikalavimai priemonės įgyvendinimui įrodyti.

Komisija sutinka su Tarybos įspėjimu nenustatyti naujų taisyklių, prieštaringų reikalavimų ar griežtesnių sąlygų valstybėms narėms *ex post* įgyvendinimo metu¹². Paskutiniaisiais priemonės įgyvendinimo metais pakeitus teisinių sąvokų aiškinimo gaires valstybėms narėms kiltų naujų teisinių ir praktinių problemų.

Programa „Europos horizontas“

Komisija toliau tobulino fiksuotųjų sumų naudojimo pagal programą „Europos horizontas“ metodiką atsižvelgdama į ankstesnių bandomųjų projektų rezultatus, Audito Rūmų pastabas ir atsiliepimus, gautus iš suinteresuotųjų subjektų, nuolat dalyvaujančių jai vertinant fiksuotosiomis sumomis finansuojamus projektus. Tai leidžia Komisijai kuo labiau supaprastinti procesą paramos gavėjams, kartu daugiausia dėmesio skiriant finansuojamų paramos gavėjų projektų įgyvendinimo kontrolei pagal sutartus siektinus rezultatus.

Išorės veiksmai

Komisija sutiko su Audito Rūmų rekomendacijomis ir imasi tolesnių veiksmų atsižvelgdama į jų nustatytus faktus. Kalbant apie tai, ar Komisijos įgyvendinantieji partneriai turėtų suteikti Audito Rūmų auditoriams visapusišką prieigą prie dokumentų, Komisija nuolat sudaro palankias sąlygas atitinkamiems subjektams ir Audito Rūmams keistis informacija, kad būtų rasta tinkamų sprendimų.

Europos plėtros fondas

Parlamentui kelia susirūpinimą tai, kad 2024 m. įvertintas klaidų lygis yra 6,5 proc. (2023 m. – 8,9 proc.). Siekdama sumažinti klaidas, susijusias su išankstinio

12 Žr. Tarybos rekomendacijos dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo 11.4 dalį.

finansavimo patvirtinimu, Komisija paprašė savo partnerių peržiūrėti savo ataskaitų šablonus, kad būtų lengviau nustatyti patirtas išlaidas.

Komisija taip pat peržiūrėjo savo kontrolės strategiją ir pradėjo įgyvendinti pagrindines rekomendacijas – be kita ko, parengė rizikos profiliavimo suvestinę, kad i) įvertintų partnerių atitiktį finansiniams ir veiklos standartams ir galimybę susipažinti su dokumentais, ii) sustiprintų *ex post* kontrolę ir iii) pagerintų pagal ramsčius įvertintų organizacijų ataskaitų teikimą Komisijai.

4. Skaidrumas

Komisija yra įsipareigojusi užtikrinti aukštą ES finansavimo skaidrumo lygį skelbdama išsamius finansavimo duomenis Finansinio skaidrumo sistemoje ir Finansavimo ir konkursų portale. Ateityje dar daugiau skaidrumo suteiks naujasis bendrųjų vartų portalas.

a. ES finansavimo skaidrumas

Laikydamosi pagrindinio skaidrumo principo Komisija neapsiriboja taikomais teisiniais reikalavimais ir taiko aukščiausius tarptautinių organizacijų skaidrumo standartus – tai padeda įrodyti naudojant ES finansavimą pasiektus rezultatus.

Atsižvelgdama į rezoliuciją dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo, kurioje Komisija raginama užtikrinti, kad visuose dotacijų susitarimuose, įskaitant dotacijas veiklai, būtų laikomasi būtinų reikalavimų, susijusių su fondo skaidrumu, atsekamumu ir matomumu¹³, Komisija pažymi, kad informacija apie NVO įgyvendinamų projektų tikslus ir rezultatus (įskaitant advokatavimo veiklą) jau yra viešai skelbiama ES finansavimo ir konkursų portale. Be to, interesų grupių atstovai, kurie Skaidrumo registre užsiregistruoja kaip neatstovaujantys komerciniams interesams (paprastai tai apima ir NVO), turi pranešti apie savo lobistinę veiklą, deklaruoti pagrindinius savo finansavimo šaltinius ir atskleisti kiekvieną įnašą, didesnę už 10 000 EUR ir viršijantį 10 proc. viso jų biudžeto, įskaitant įnašo teikėjo vardą ir pavardę (pavadinimą). Komisijos siūlomu 2028–2034 m. DFP veiklos rezultatų reglamentu standartizuojami rezultatų rodikliai, taip pat planuojama centralizuoti ir plėsti informaciją, prieinamą tame reglamente numatytuose būsimuose bendruosiuose vartuose, o tai dar labiau padidins skaidrumą. Komisija pakartoja remianti pilietinės visuomenės organizacijas, be kita ko, dabartiniu programavimo laikotarpiu teikdama dotacijas veiklai pagal ES pilietinės visuomenės strategiją, kurioje pripažįstamas tinkamo, tvaraus ir skaidraus pilietinės visuomenės finansavimo poreikis.

13 Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 161 dalies xxi punktą.

Komisija bendradarbiavo su Parlamentu Biudžeto kontrolės komiteto NVO ir kitų subjektų finansavimo tikrinimo darbo grupėje ir pateikė visus prašomus dokumentus laikydamasi taikomos konfidencialios informacijos apsaugos teisinės sistemos.

Kalbant apie skaidrumą pagal EGADP, Komisija sutinka, kad išsami ir patikima informacija apie galutinius gavėjus yra labai svarbi siekiant užkirsti kelią netinkamam lėšų naudojimui, nustatyti sukčiavimą ir užtikrinti vienodus atskaitomybės standartus visose valstybėse narėse¹⁴, ir pažymi, kad Parlamentas, atsižvelgdamas į savo prerogatyvas, apsvarstys visas tinkamas priemones, įskaitant teisinius veiksmus, kad užtikrintų reikalavimų laikymąsi¹⁵. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad ji privalo įgyvendinti priemonę taip, kaip susitarė teisėkūros institucijos, įskaitant teisinės nuostatas dėl galutinių gavėjų ataskaitų teikimo, ir mano, kad ji nuosekliai ir patikimai taiko šias nuostatas atsižvelgdama į EGADP reglamente nustatytas sąlygas ir teisinės apibrėžtis.

Per biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą Komisija atkreipė dėmesį į pastangas užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi savo įsipareigojimų ir juos viršytų. Komisija toliau aktyviai ragins valstybes nares teikti papildomus duomenis ir taikys turimas priemones, jei jos nesilaikys reglamento teisinių reikalavimų.

Komisijos pasiūlymuose numatyta nuo kitos DFP informaciją apie ES lėšų gavėjus pagal visus valdymo būdus skelbti centralizuotoje interneto svetainėje „Bendrieji vartai“ (įskaitant sustiprintą Finansinio skaidrumo sistemą)¹⁶. Pagal Komisijos pasiūlymą dėl nacionalinių ir regioninių partnerystės planų bendruosiuose varuose tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis bus skelbiama informacija apie paramos gavėjus, galutinius gavėjus, rangovus ir subrangovus¹⁷.

b. Pačios Komisijos skaidrumas ir atskaitomybė

Vykdydama savo veiklą ir priimdama sprendimus Komisija laikosi aukščiausių skaidrumo standartų. Komisijos darbuotojams taikomos įrašų tvarkymo ir archyvų taisyklės, taip pat saugumo rekomendacijos dėl priimtino viešųjų tikralaikių pokalbių taikomųjų programų ir bet kokių kitų institucinės komunikacijos priemonių naudojimo. Šiuo atžvilgiu Komisija užtikrina, kad būtų laikomasi ES taisyklių dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, įskaitant tekstinius pranešimus (su darbu susijusių pranešimų registravimas).

14 Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 278 dalį.

15 Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 6 dalį.

16 COM(2025) 545 *final*, 12 straipsnis.

17 COM(2025) 565 *final*, 63 ir 64 straipsniai.

Vyresnieji pareigūnai, kaip ir visi darbuotojai, yra saistomi Tarnybos nuostatuose nustatytų pareigų, be kita ko, susijusių su etika ir sąžiningumu (pvz., *ad hoc* interesų konfliktų deklaracijomis, sutuoktinių įdarbinimo deklaracijomis arba prašymais patvirtinti išorės veiklą). Komisija teikia informaciją, mokymus ir konsultacijas etikos klausimais, kad padėtų darbuotojams ir vadovams vykdyti savo pareigas. Skaidrumo registro prievolės taikomos visiems vadovams, kurie privalo atskleisti informaciją apie savo susitikimus su į registrą įtrauktais interesų grupių atstovais.

Kiekvieno Komisijos nario specialiųjų patarėjų vardai, pavardės ir įgaliojimai viešai skelbiami [Komisijos interneto svetainėje](#).

Komisija atkreipia dėmesį į Parlamento susirūpinimą dėl oficialios priekabiavimo nagrinėjimo procedūros veikimo ir veiksmingumo. Padedant vyriausiajam konfidencialiam patarėjui, Komisija įtrauks nepriklausomus ekspertus, savo darbu papildysiančius Komisijos jau pradėtą kovos su priekabiavimu politikos įgyvendinimo peržiūrą¹⁸. Apskritai Komisija toliau stengsis užtikrinti saugią pranešimų teikimo aplinką, be kita ko, didindama informuotumą, prieinamumą ir pasitikėjimą esamais kanalais, ir, atsižvelgdama į vykdomą Pranešėjų apsaugos gairių peržiūrą, sieks jas kuo labiau suderinti su Direktyvoje (ES) 2019/1937 nustatytais standartais.

5. Skolos tvarumas

Komisija sutinka, kad priimant visus būsimus sprendimus dėl biudžeto būtina atsižvelgti į Sąjungos skolos tvarumą¹⁹. Skolos, susijusios su negrąžintina parama pagal priemonę „NextGenerationEU“, grąžinimo terminas yra iki 2058 m., todėl ES turi ilgesnį laikotarpį grąžinimams valdyti be didelių sutrikimų ir nepakenkdama finansiniam stabilumui. Pagal Finansinio reglamento 256 straipsnį Komisija skelbia metinę ataskaitą, kurioje įvertinamas neapibrėžtųjų įsipareigojimų tvarumas ir ES biudžeto manevringumo marža, taip prisidedant prie biudžeto tvarumo stebėsenos.

Komisija palankiai vertina tai, kad Parlamentas patvirtino jos pasiūlymus dėl naujų nuosavų išteklių, ir sutinka, jog labai svarbu plėtoti tikrus naujus nuosavus išteklius, kad skolos tvarkymo išlaidos neužgožtų prioritetų pagal būsimas daugiametes finansines programas²⁰. Norint nustatyti naujus nuosavus išteklius reikia politinės valios ir visų šalių dalyvavimo. Į Komisijos pasiūlymus įtraukta fiksuota metinė skolos tvarkymo suma. Priemonės „NextGenerationEU“ lėšų

18 2023 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimas C(2023)8630.

19 Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 7 dalį.

20 Žr. Parlamento rezoliucijos (2025/2145(DEC)) 47 dalį.

grąžinimas neviršys finansinėje programoje nustatytų viršutinių ribų. Nuo 2028 m. palūkanų normos rizika bus labai nedidelė, nes po 2026 m. naujų grynųjų emisijų nebus, o metinė fiksuota skolos aptarnavimo suma užtikrina visišką prognozuojamumą.

6. Ateities perspektyvos

2025 m. liepos mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl plataus užmojo, lanksčios ir į ateitį orientuotos 2028–2034 m. DFP. Jis grindžiamas dabartinės sistemos privalumais ir pagrindiniais principais, taip pat šią sistemą taikant įgyta patirtimi. Kartu pasiūlymu siekiama, kad dabartinė sistema taptų paprastesnė, lankstesnė ir efektyvesnė²¹, ir jame atsižvelgiama į su biudžeto įvykdymo patvirtinimu susijusias Parlamento, Tarybos ir Audito Rūmų rekomendacijas.

Patikimas valdymas, skaidrumas ir griežta politinė priežiūra yra integruoti į kiekvieną šių pasiūlymų dalį. Komisija glaudžiai bendradarbiauja su Parlamentu ir Taryba, kad būtų laiku pasiektas plataus užmojo, subalansuotas susitarimas dėl kitos DFP ir sektorių programų.

* * *

21 Žr. COM(2025) 570 *final*.